

Memo

Aan de leden van

Tweede Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Ter gelegenheid van het
Rondetafelgesprek schuldenaanpak op
12 februari 2018

Zwijndrecht, 29 januari 2018

Bestaande mogelijkheden schuldenaanpak beter benutten

Na talloze rapporten over de aanpak van problematische schulden in Nederland publiceerde de Nationale ombudsman recent de vervolgstudie *Een open deur?* waarin hij de toegankelijkheid van de gemeentelijke schuldhulpverlening onderzocht. De toegankelijkheid kan en moet beter, luidt de conclusie.

De Beroepsvereniging van Bewindvoerders Wsnp (BBW) denkt vanuit haar expertise graag mee en doet voorstellen voor een effectievere aanpak van problematische schulden. De verbetering van de schuldenaanpak moet volgens haar ten goede komen aan zowel de schuldenaar, als aan de schuldeiser en de samenleving als geheel.

1. Probleem: veel mogelijkheden, weinig samenhang

Er is een grote verscheidenheid aan voorzieningen (schuldhulpverlening, beschermingsbewind, schuldbewind, budgetbeheer, schuldsanering) zonder een bewindspersoon die verantwoordelijk is voor het hele palet. Zo gaat de staatssecretaris van SZW over de gemeentelijke schuldhulpverlening terwijl de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van J&V valt.

Suggestie: 'Staatssecretaris van schulden'

Bespreek in de commissie SZW het onderwerp schulden in de breedte en zorg ervoor dat alle disciplines integraal bij de oplossing van knelpunten worden betrokken. Schuldhulpverlening, schuldenbeheer en wettelijke schuldsanering zijn geen losstaande disciplines, ze horen elkaar te versterken.

Instream Wsnp daalt, terwijl problematiek toeneemt

Terwijl het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening volgens het jaarverslag van NVVK van 2012 tot 2014 toenam van **84.000** aanvragen per jaar naar **92.000** en uit cijfers van de Raad van de Rechtspraak blijkt dat het aantal mensen dat onder een vorm van schuldenbewind (bewind, curatele of mentorschap) staat is toegenomen van ongeveer **150.000 in 2009** naar **326.100 in 2016**,

daalde de instroom Wsnp sinds 2012 met **17%** van **16.479** verzoekschriften naar **11.302** verzoekschriften in 2016. In 2012 is een trendbreuk zichtbaar voor de instroom Wsnp, van 2008 tot 2012 nam de instroom jaarlijks toe.

Financiering Wsnp

Sinds 2016 wordt de volledige vergoeding van de bewindvoerder betaald uit de boedel van de saniet (schuldenaar). Alleen waar nodig vult Bureau Wsnp de vergoeding aan. De rijksbijdrage voor de Wsnp bedraagt ca. € 20 miljoen euro per jaar. Uit dit budget worden ook de gerechtelijke kosten betaald. 87% behaalt in 2016 na drie jaar een 'schone lei'.

2. Probleem: langdurige trajecten

Aan mogelijkheden voor de burger geen gebrek. Waar het idee was om gemeenten maatwerk toe te laten passen, moet een groot deel van de burgers met problematische schulden een langdurig bureaucratisch traject afleggen. De Wsnp dient daarbij als sluitstuk. Schuldenaren die na een lang voortraject alsnog worden toegelaten tot de Wsnp moeten dan opnieuw drie jaar uithoudingsvermogen en discipline opbrengen om de schone lei te verkrijgen. De Wsnp is een regeling die veel van mensen vraagt en daarvoor een helder perspectief op een schuldenvrije toekomst biedt.

Suggestie: sneller doorverwijzen

Verkort de doorlooptijden. Zorg ervoor dat regelmatig wordt gezien of schuldhulpverlening of schuldenbewind nog wel uitkomst bieden. Snellere doorverwijzing is belangrijk zodat schuldenaren (en schuldeisers) gemotiveerd blijven en de maatschappelijke kosten niet onnodig oplopen.

3. Probleem: uitsluiting

De Nationale ombudsman concludeert in zijn recente rapport dat er nog steeds grote groepen mensen met problematische schulden zijn die om uiteenlopende redenen niet worden toegelaten tot de gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit betreft in veel gevallen ondernemers.

Suggestie: geef zelfstandig ondernemers de keuze tussen schuldhulpverlening en Wsnp

Door uitsluiting en beperkte toegang tot de gemeentelijke schuldhulpverlening, is ook de toegang tot de Wsnp belemmerd. Dat betekent dat niet iedereen gebruik kan maken van de mogelijkheden die de Nederlandse wet biedt. Overweeg daarom de Wsnp direct toegankelijk te maken voor degenen die dat wensen, maar in elk geval voor zelfstandig ondernemers die nu worden uitgesloten van gemeentelijke schuldhulpverlening.¹

Bronnen van de cijfers in het kader:

Jaarverslagen NVVK: <https://www.nvbk.eu/page/392>

Raad voor de Rechtspraak: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/Paginas/Weer-meer-mensen-onderbewind.aspx>

Monitor Wsnp 2016 van Bureau Wsnp:

<https://www.bureauwsnp.nl/binaries/content/assets/wsnp/onderzoek/monitor-wsnp16.pdf>

¹ <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Een%20open%20deur.pdf> p.31 e.v.